

ПРОЕКТ « ЖИВА МОВА КІНБУРНУ»

З М І С Т

Передмова.....	2
1 Особливості мовлення корінних жителів Кінбурнської коси....	2
2 Афоризми Кінбурну.....	3
3 Глумачення діалектичних слів,поширених серед жителів Кінбурнської коси.....	12
4 Післямова.....	19
5 Використані джерела.....	19
Додатки.....	20

Учасники етнографічної експедиції разом з керівником –вчителем історії
Твердовською Л.П.Фото 2014р.

«Народ скаже, як зав'яже»

Українська приказка

Так історично склалося, що Кінбурнська коса була батьківщиною для людей багатьох націй та народностей, і її жива мова формувалася під впливом багатьох мов, які зробили її багатшою, соковитішою. Як сказав видатний український поет М.Рильський: «... Немає мудріших, ніж народ, учителів; у нього кожне слово-це перлина, це праця, це натхнення, це людина»... У мові корінного населення півострова багато слів за позичено з татарської, грецької, російської мов, що є доказом зв'язків народів, які мешкали тут з давніх часів.

ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЯ КОРИННИХ ЖИТЕЛІВ КІНЕБУРНЬСЬКОЇ КОСИ

Корінне населення Кінбурна - можна поділити на три категорії:

Перша-Це нащадки козаків, які мешкали на косі з ХУІІ с. Це роди Василенко, Руденко, Щабельські (Василівка); Морози, Бурдиги, Щербини, Зелінські (Покровка і Покровське) . Відомо, що Роман Мороз був козаком Прогноїнської паланки, брав участь у Кінбурнській битві 1787р., був головним над гарматами у війську С.Білого. Друга- це нащадки селян –кріпаків Чернігівської, Катеринославської та Полтавської губерній; Це роди Ляшенко (Лященко), Мурленко, Твердовських, Ткаченко, Тюпи Третя категорія –це нащадки солдат-рекрутів, які відбувши службу на Кінбурні, назавжди оселились на півострові : Іванові, Цветкові, Красовські, Агафонові (Василівка), Бородіни (Покровка), Селецькі, Федотови (Покровські Хутори).

Населення Кінбурнської коси в усі часи було ізольовано від материкової частини, до того ж змушено жити в особливих кліматичних умовах, що позначилось на

особливості мовлення жителів коси.

Плавність, протяжність, милозвучність - особливості мовлення жителів Кінбурнської коси. Це відразу вражає тих, хто вперше потрапляє у цю місцевість.

Однією з версій такої особливості є те, що на Кінбурнській косі більш як 300 днів на рік дме вітер, часто бувають шторми, а життя місцевого населення тісно пов'язане з морем та лиманом, які шумлять під час шторму.

Шум вітру та моря постійно супроводжує людей, тому, якщо вимовляти слова різко і швидко, частина звуків буде зникати, підхоплена шумом вітру, зміст втрачатиметься; от і доводиться людям розмовляти неквапно, розтягуючи слова.

АФОРИЗМИ КІНБУРНУ

Могутній творчий геній українського народу яскраво виражений у різних прозових жанрах усної словесності. Проміжне місце між поетичним і прозовим фольклором займають короткі народні влучні вислови – афоризми, які в образній, зручній для запам'ятовування формі передають глибокі і цікаві за змістом та яскраві за звучанням думки. До них також належать прислів'я та приказки – стислі крилаті вислови, в яких сконцентровано життєву мудрість та філософію народу.

Протягом останніх років учні нашої школи зібрали і записали прислів'я та приказки, поширені у нашому селі, встановили їх авторство зі спогадів жителів, тому в роботі часто зустрічатимуться слова – «суржикки», адже записували їх такою мовою, якою вони вживаються в народі.

1. «Жити як голуб з голубкою» - постійно сваритися, ображати дружину.

Цей вислів приписують діду Івану Магузі, який помер у 50 –х роках ХХ ст.

Жили вони з дружиною не у ладу, частенько сварилися, він, навіть, підіймав на

неї руку. І дуже часто, тікаючи від чоловіка, баба Наталя перелазила через загату (огорожу) до сусіда - діда Федора Фокіна - в город. От якось зійшлися два діда – Іван та Федір – разом та й розбалакались. І почав дід Магуза вихвалитись, як гарно живуть вони зі своєю бабою, «як голуб з голубкою». Слухав дід Фокін, та й каже: «То я ж і бачу кожного дня, як Наталя через загату літає, та й не міг того зрозуміти, що вона – голубка!». З того часу вислів «як голуб з голубкою» став крилатим і набув іншого змісту.

2. «Як румин на посту стояв» - означає невизначений час.

Діло було одразу після війни. Жила у селі Мотя Мурленко, було у неї троє дітей. Чоловік загинув на фронті. Найменшого сина вона народила на початку 1942 року, коли коса була окупована румунами.

Після звільнення населення від окупантів, почали виписувати дітям свідоцтва про народження. Мотю й питають про дату народження дитини, а Мотя у відповідь : «Коли румин на посту стояв». Скільки не питали, іншого жінка не могла згадати. От і пішла гуляти по селу нова приказка.

3. «Тинягись слободою» - бити байдики, марнувати час.

Цей вислів прийшов до нас з XIX ст. Його автор невідомий. Вживається найчастіше старшим поколінням с. Василівка. Слободою називають центр села, де заходиться контора колишнього рибколхозу «Свідомість» та магазин. Цей вислів є свідоцтвом того, що на початку свого виникнення село було «слободою», населяли його вільні люди, звільнені від податків.

4. «Піти на слободу» - зустрітись з односельцями, попліткувати.

Вислів вживається з XIX ст.

5. «Баба Луша сама» - тобто виконувати роботу, для якої потрібно зусилля декількох чоловік.

Жила колись в селі Лукер'я Заяць – на зріст висока, міцна статурою і фізично дуже сильна. Про її матір ходили легенди – вона була справжнім силачем, не було їй рівної по силі. Почув про це пан Капуста, якому належали всі землі навколо села, і поспорив з нею, що вона його не поборе. А пан Капуста теж не зі слабких був. Та скрутила його жінка з першого ж разу і кинула на землю. Пан, вражений силою жінки, дав їй 20 копійок, за які вона купила собі корову. Цю подію пам'ятають у селі ще й досі і розповідають, як легенду.

У війну в селі залишилися лише жінки та діти. Василівка – село рибацьке. Праця рибалки дуже важка. Працювали діти на неводах і на сітках. Візьмуться тягти невід декілька діточок, а сили не вистачає. Тут баба Луша в нагоді : «Тікайте, діточки, баба Луша сама». З того часу вислів «баба Луша сама» - став крилатим. Померла Лукер'я у 60 – х роках ХХ ст.

6. «Що я, биків не водила?» - непосильна за віком робота.

Авторство цього афоризму приписують Єфросинії Агафоновій, яка народилася на початку ХХ ст. Під час війни у неї загинув чоловік, вона залишилась сама з трьома дітьми і свекрухою. Все життя важко працювала у колгоспі, виконувала і чоловічу, і жіночу роботу. Виросли діти, постаріла Фрося, стала бабусею. Сини роз'їхались, дочка залишилась жити у селі. Одного разу вирішила старенька допомогти доньці по господарству – впоратись біля худоби. На городі було припнуте теля на мотузці. Баба Фрося вирішила затягнути його в сарай. Теля смикнуло бідну бабу, а потім турнуло у яму. Довго вибиралась старенька з ями, пошкрябала собі руки, ноги і сильно забилася. Дочка почала її докоряти, що не треба було чіпати худоби, баба Фрося відповіла: «А що я, биків не водила?».

7. «Шагать, як Гітлер по Австрії» - йти і не дивитися під ноги.

Було це у 1938 році – перед війною. Жив у селі дід Петька Мурленко. Балакучий був дуже. Де тільки чоловіки зйдуться, там і дід Петька з балачками. А секретар парторганізації не любив зайвих базікань. Одного разу йшов по вулиці – стоїть дід, щось розповідає, назад вертається – знов дід стоїть базікає. Почав секретар сварити діда Петра, а той візьми, та й ляпни: «Шагаєш тут як Гітлер по Австрії». Отримав Петро Мурленко за образу парторга п'ять років таборів.

Помер давно вже Петро Парфентійович, а вислів і досі живе.

8. «Хто розбив Маруську шайку? Дід Петька!» - щось вигадати, збрехати.

Цей вислів теж належить Петрові Мурленку. Він народився 1904 року, та любив розповідати, як у 1918 році на косі хазяйнувала банда Маруськіна і дід розбив ту банду. Всі розуміли, що це нісенітниця, адже йому тоді було 14 років, і в подіях громадянської війни участі він не брав. Так вислів «розбити Маруськіну шайку» став крилатим.

Але працюючи у Миколаївському архіві я знайшла випадково відомості, що дійсно на території Миколаївщини, у тому числі і на Кінбурнській косі, з 1918 до 1922 року хазяйнував загін отаманші Марусі Каливайко, що мав 300 шабель. У липні 1921 року її загін приєднався до повстанської армії Н.Махна. Загинула Маруся у 1922 року. Тому може і не брехав дід Петька, а ми не вірили йому тоді.

9. « В августі лящами розчитаюсь» - віддати борг потім, колись, у не визначений час.

Авторство цієї приказки належить Володимиру Руденку. Міцний був чоловік, роботящий – справжній рибалка. Для нього лиман і море були рідною

домівкою. Один недолік мав – полюбляв горілку. Та пив частенько у борг, а коли починали вимагати у нього віддавати ці борги, мав таку відповідь : «В августі лящами розчитаюсь». Нічого не залишалось кредиторам, як чекати, коли у нього гроші з'являться.

10. «Рубля до мільйона не хватає» - хвалитися тим, чого не маєш.

Жив у селі Жора Твердовський. Як тверезий – мовчить, слова від нього не почуєш, а як вип'є – починає хвалитися, як він багато заробляє, скільки риби зловив... Хоч і був Жора справжнім рибалкою з діда - прадіда, та за свій язик частенько перепадало йому від ланкового. Коли ж знову дід розтріпав на все село, скільки риби наловила його ланка, ланковий востаннє попередив базіку, що вижене його з ланки. Жора вирішив бути хитрішим і, коли вихвалявся, то не говорив, скільки грошей заробляє, а казав : «Рубля до мільйона не хватає».

11.«Зима під кроватью» - не думати про майбутнє, жити сьогоднішнім днем.

Жила колись у Василівці сім'я. Наче і роботящі були і чоловік, і жінка, але господарювати не вміли. В умовах відірваності Кінбурнської коси від материка і відсутності транспортного сполучення узимку, восени всі господарі закупували декілька мішків борошна, крупи; картоплю та цибулю купували центнерами, бо своя погано родила через піщаний ґрунт. Та сім'я складалася з восьми чоловік, а купували всього один мішок борошна та декілька мішків картоплі. Коли односельчани їх питали, чи скупилися вони на зиму, господар гордо відповідав : «Так. Зима під кроватью!», але приходила зима, харчі швидко закінчувалися, і починала господиня бігати по сусідах, позичати продукти. З того часу глузують василівчани з таких господарів : «Ну що, зима під кроватью?».

12. «Таке добре, таке добре, бо й справді добре» - найвища ступінь похвали.

Жив у селі Олександр Твердовський. Все життя пропрацював рибалкою. У свої 98 років сам обробляв город, варив їсти, підтримував порядок у хаті та на подвір'ї. Останні 18 років дід жив сам – померла його дружина, з якою він прожив більше 60 років. Любив дід вареники варити, пиріжки випікати. Собі наготує, ще й сусідських дітей пригощає, промовляючи : «Їжте, бо вони такі добрі, такі добрі, бо й справді добрі». Помер дід на сотому році життя, а приказка і зараз живе.

13. Кеца – людина, яка виконує безглузду, нікому не потрібну роботу.

Це слова почали вживати на початку ХХ ст. Старі люди розповідають, що в селі жив чоловік на ім'я Сергій. Був він несповна розуму – таким народився. І, навіть, будучи дорослим, їздив по селу на комишині, кого зустріне, всім дошкуляє: «Давай покатаю». Не відчепиться до тих пір, доки людина не погодиться «покататися». Прозвали його чомусь «Кеца на комишині». Ще до війни він помер, а прізвисько його набуло нового змісту.

14.«Не сплітай сапет» - не бреш.

Цей вислів вживається ще з ХІХ ст. Сапет – це кошик у вигляді сумки, сплетений з рогози, невеликого розміру. Крім сапетів на косі з рогози плели стульники – великі сумки. Стульниками користувалися жителі Кінбурнської коси ще у 70 – х роках ХХ ст. Зараз цей вид мистецтва втрачений.

15. «Кабиця з димарем» - безнадійна справа.

Вислів вживається з ХІХ ст. Кабиця – це невелика піч на дворі, якою користувалися селяни лише влітку. Димарі в у вигляді труби не ставили.

16. «Тьотя Паша» - забудькувата людина.

Вислів вживається з XIX ст. Розповідають старі люди, що жила в селі жінка на ім'я Просков'я, а називали всі – Паша. Вона була дуже забудькуватою, неуважною, а коли їй нагадували про щось, вона вскрикувала: «Вот тьотя Паша». З того часу так і повелося: якщо хтось щось забув, то сварив себе «тьотя Паша».

17. Кадиня – говорити про те, чого немає.

Колись пішли батько з сином косити комиш. Почали мріяти про велосипед. Син і каже: «Як буде у мене велосипед, я сяду і поїду далеко – далеко», а батько як дасть йому по потилиці та й каже: «Не сідай, синку, бо зломиш спинку».

Тепер, того, хто мріє про те, чого немає, називають кадинею, або кажуть: «Не сідай, синку, бо зломиш спинку».

18. «Красива, як кобила сива» - пихата людина.

Вислів вживається з XIX ст., авторство встановити не вдалося.

19. «Як у Христа за пазухою» - добре жити.

Вислів вживається з XIX ст., авторство встановити не вдалося.

20. «Козу водити» - бути у нетверезому стані, або бути не схожим на себе.

Вислів вживається з XIX ст. Походить з обряду мелан кування, коли ряжені щедрували по селу - «водили козу». Щедрівники одягали костюми, веселились, шуткували – тобто не були схожими самі на себе.

Святкування Меланки і зараз щороку відбувається у нашому селі.

21. «Ахалай – махалай» - надія на чудо.

Вислів вживається з XIX ст. Авторство не виявлено. Можливо, виникло під впливом татарської мови. Татари – мусульмани за віросповіданням, проживали на Кінбурнській косі до 1774 року. Після приєднання коси до Росії, татар виселили до Криму, але багато татарських слів були запозичені населенням. Можливо, спочатку це було звернення татар до аллаха, а перші поселенці з християн – козаки, переробили цей вислів на свій лад.

22. «Який ішов, таку взяв і таке народили» - непутяща сім'я.

Вживається з XIX ст. Авторство не встановлено.

23. «Злигатись» - ходити удвох.

Цей вислів прийшов з тих часів, коли чумакування стало одним з головних промислів на косі. Чумаки возили сіль. Спільнокореневе слово – налигач – канат, яким прив'язують велику рогату худобу за роги. Тягнули віз завжди пара волів, які були «злигані».

24. «Догори дригом» - безладдя.

Вислів вживається з XIX ст.

25. «По три паралічі» - вид прокльону через заздрощі.

Авторство приписують жінці на ім'я Марфа. Жінка була працювитою, але до ладу не могла господарювати. Що зароблять, одразу витрачають, а про завтрашній день не думають. А час був післявоєнний, люди скрутно жили. Марфа баче, що грошей однаково заробляє з усіма, і рибпайок такий самий отримала, як і всі. Але у неї так надовго не вистачає, як усім іншим. Марфа заздрила своїм сусідкам і завжди казала: «По три паралічі». Ці слова почала вимовляти вже як звичку. Померла жінка у 90 років, а це прокляття перейняли

всі члени її родини, а вже тоді воно поширилося на все село.

26. Жителі коси були людьми і моря, і степу. Старим рибалкам було відомо понад 70 назв вітрів (кожен зі своєю ознакою, свій час). Вітри Таврії мають давньогрецькі і латинські назви, їх і в наш час використовують на косі:

горішняк – вітер з гори – північний;

левант – вітер пустелі – східний;

грего - північно-східний;

маїстра - північно – західний;

майстра - пунент – західний;

широкий – південно-східний;

низовка – південний;

гарбій – північний вітер перпендикулярний до узбережжя коси;

пунент - південно – західний вітер від пунів - мешканців Карфагену,

яких ненавиділи давні римляни;

27. «Як ті Назарі»- людина, яка байдикує увесь день, а на ніч починає поспіхом робити.

Вислів пішов від діда Назарія Ткаченка, який жив у кінці ХІХ століття, в родині якого не могли цілий день визначити, хто і що повинен робити. Коли

наставав вечір, вони починали сваритись між собою, потім палили піч, варили їсти, тому їли тільки вночі.

ТЛУМАЧЕННЯ ДАЛЕКТИЧНИХ СЛІВ, ПОШИРЕНИХ СЕРЕД ЖИТЕЛІВ КІНБУРНЬСЬКОЇ КОСИ

Далі наводимо вислови, які вживаються жителями коси, але, на жаль, час і авторство встановити не вдалося:

- «Дуня з трудоднями» - нерозумна жінка;
- «Піти світ за очі» - іти невідомо куди, у невідомому напрямку;
- «Людина «не в духах» - з поганим настроєм;
- «Як Соня Кикина» - нерозумна людина;
- «...на повороті підносити», «носитися, як Дуня з лялькою» - догоджати;
- «П'яти салом замастив», «чкурнув» - втік;
- «Горобцям дулі тикати» - нічого не робити, сидіти без роботи;
- «Рибу викинути» - вивішати рибу сушити;
- «Воду в ситі носити» - безглузда справа;
- «Живе одним днем» - не думати про майбутнє;
- «Поперед батька в пекло» - перебивати розмову;
- «Що ти як Мимка» - повільно працювати;
- «Щоб ти скис» - лайка;
- «Лубиха притворна» - хитра, як лисиця;
- «Розумний не скаже, а дурний не здивує» - так говорять, коли в роботі є невеликий огріх;
- «Прощай, молодість» - войлочні чоботи (чи інше взуття);

- «Бути у контрах» - ворогувати;
- «Замерз, як собака» - дуже змерзнути;
- «Муха в носі» - про людей, які знаються на чарах;
- «Багато відьом в селі живе» - кажуть, коли довго не має дощу;
- «П'яний в стельку» - ступінь сп'яніння;
- «Ноги як шпички» - тонкі ноги;
- «Плоска як доска» - худа дівчина;
- «Прицепився як п'яний до радіо: заграй та й заграй» - надокучлива людина;
- «Попій» - льодовий шерех на річці, лимані;
- «Будка» - літня кухня;
- «Фіранка» - шторка на канатику;
- «Курятник» - курник;
- «Налигач» - канат, щоб прив'язувати худобу;
- «Сколотини» - молочно – кислий продукт, який утворюється після збивання масла;
- «Бродити» - мочити ноги до коліна;
- «Пірять» швидко бігати;
- «Ліса» - огорожа з комишу;
- «Махан» - зварене м'ясо зі свіжини;
- «Теремок» - приміщення для приготування їжі;

- «Хвіртка» - калитка;
- «Сага» - зарости з комишу;
- «Сахар» - спеціальний ключ, за допомогою якого зарубують сітки під кригу;
- «Длиний» - високий;
- «Посадовити» - посадити город;
- «Загата» - межа між сусідніми городами, яка викладалася з переїдів сіна після скоту;
- «Надати (юшку)» - почати варити юшку з риби;
- «Конхфет» - цукерка;
- «Шкара» - смажена мілка риба (тюлька) одним шаром;
- «Талійка» - бюстгальтер;
- «Слюдова торбинка» - целофановий пакет;
- «Вагани» - корито, ночви;
- «Лапті» - кімнатні тапочки;
- «Тута» - тут;
- «Тлу! Тю!» - оклик здивування;
- «Кісто» - тісто;
- «Каюк, дуб, дубівка» - вид дерев'яних човнів;
- «Жевжик» - чоловік малого зросту;

- «Ряба» - руда;
- «Стрекоза» – непосидюча дитина;
- «Бакалаз» - маленький лящ;
- «Чоп» - маленький судак;
- «Шаран» - риба – короп невеликого розміру;
- «Лавка»- магазин;
- «Кухлик» - кувшин;
- «Намисник»- полиця для посуду;
- «Джьок» - місце для танців;
- «Попій» - льодовий шерех на лимані;
- «Пайол» - дерев'яний настил на човні (на каюці);
- «Риночка» - черпак для води;
- «Шпалик»- посудина для вичерпування води з човна;
- «Отава» - зелена трава, яка виростає на скошеному лузі у вересні;
- «Заразом» - одразу;
- «Місто» - місце;
- «Лупати сіль» - збирати сіль на соляних озерах;
- «Заполоч» - мілка сіль, яка осідає на березі солоного озера;
- «Дрібок» - великий кристал солі з озера;
- «Кагати» - великі купи солі, зібраної з озера;

- «Сіль сідає» - поява першої молоді солі на солоному озері;
- «Сало пливе» - поява перших крижин на лимані;
- «Шерех» - тонкий лід біля берега на початку замерзання;
- «Чаклак» - тріщина на льоду;
- «Чаклак розвело» - збільшення тріщини на льоду;
- «Загреба» - піщана мілина, яка утворюється за декілька метрів від берега з морського та лиманного боку;
- «Покал» - глибина за загребою в лимані;
- Назви подорослів: кашка, ваточка, виноград, залепка;
- «Кишло»-родове жилище,садиба засновника роду, походить від слова» кіш;
  - Кішлак - рід;
  - «Холера його хвате"- нічого з ним не буде;
  - «Не муляй"- не заважай;
  - «Тягуля» - невод, який тягнуть літом;
- «Закачана риба» - несвіжа (мертва) риба, вибрана з сіток;
  - «Треться риба» - риба прийшла на нерест;
  - «Ця риба жива,а ти її їси» - недосолена риба;
  - «Діди стали» -скупчення хмар на небосхилі;
  - «Дихнуло» -починається вітер;
  - «Здулася риба» - спортилась риба;

- «Калкан» - дуже худа глоса (риба);
- «Наловити котів" - зловити на сітки ската;
- «Квашій» - водяний пухир на тілі;
- «Солонцювати» - смакувати солоною рибою;
- «Куди нарипився?» - куди йдеш?;
- «Узавтра» - наступного дня;
- «Шнирник» -к уток;
- "Пройтися по шнирникам"-заглянути у кожен куток;
- «Прикмета, зняти прикмету» - координати виставлення сіток рибальських у лимані чи заливі;
- «Скрутило вщент» - виникла необхідність негайно щось зробити;
- «Перещепина» - найвужчий брід, місце, по якому можна перейти з острова на сушу (з району села «Колектив» до центру села);
- «Ворочок» - полотняна торба, в яку виливається кисле молоко для виготовлення сиру;
- «Сонце красне поутру, рибаку не по нутру, сонце красне к вечеру, рибаку боятись нічого»-прогноз погоди на наступний день;
- **«Як волосся на долоні виросте»** - ніколи.

Було це у війну, під час окупації. Жила жінка, яка вітала німців, коли вони прийшли у село, хоча два сина воювали у Червоній Армії. Жінки спитали її: "Що ти будеш робити, коли наші повернуться?", а вона відповідає: "Як волосся на долоні виросте, тоді наші прийдуть". Це обурило жінок, але вони

змовчали, бо часи були тяжкі, але слова ці не забули. Давно закінчилась війна, померли свідки тієї розмови, а вислів живе й досі.

-«Неклезівка» або «Неклезний і кішкі хвоста зав'язати»-людина ,яка не вміє нічого робити у господарстві.

- «Бекмес»-мед з кавунів. Спосіб варіння меду з кавунів, як і саме слово, запозичене від татар, які мешкали на косі до ХІХст. Треба довго варити м'якоть кавуна на повільному вогні, а потім додати свіжі вершки.

- «Ялимбет»-беріг, причал, де причалювали рибальські човни. Має татарське походження ,вживається з давніх часів.

- «Каюк»-невеликий рибальський човен, назва походить від турецького слова «каїк»-турецьке вузьке і довге легке веслове судно.

-- «Кучугури»- невеликі піщані пагорби-від татарського «Кючюр», що у перекладі означає мала гора.

- Ягорлик-назва затоки, має татарське походження, означає «струмок», «вода».

- «колки»-(наголос на другому складі) –татарське походження-означає маленький гайочок-острівець серед піщаного степу.

-Назви мешканців сіл Кінбурнської коси:

* «НОРИ»-мешканці села Василівка

* «ЗАНОЗИ»- мешканці села Геройське

*»ХАЛАТИ»- мешканці сіл Покровка та Покровських хуторів;

- «Маврас; маврати»- невміло і дуже повільно щось робити. Слово

пов'язують з жінкою на ім'я Мавра, яка жила на початку ХХст. Мала 3-х синів, дуже рано залишилась удовою. Біда Маври була у тому, що вона не вміла нічого робити по господарству, до того ж була повільною у рухах. Тяжко їй жилося, допомагали люди. У 1914 році двох старших синів випроводила на фронт Першої світової війни, де вони загинули. Залишилась Мавра доживати життя з молодшим сином Василем. Довге життя прожила жінка, але до кінця своїх днів так і залишилась безпорадною та нездатною до будь якої справи.

ПІСЛЯМОВА

Разом з учнями ми продовжуємо збирати матеріал з історії рідного краю, надалі спілкуємось з жителями села, продовжуємо записувати за ними цікаві вислови, історії, розповіді. Прислуховуючись до розмов старих дідусів та бабусь, просимо їх розповісти цікаві історії з минулого. Ще багато чого цікавого згадають старі люди, а ми все запишемо і передамо своїм нащадкам, щоб вони не забували про те, що з якої б мови до нас не прийшли слова, нашою рідною мовою залишається українська, яку ми любимо, бережемо і шануємо. Україна у нас одна, і Кінбурнська коса її невеличка частка, як і ми самі - частка великого українського народу.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1 Матеріали бесід з Вакуленко Н.П 1926 р. народження. Записано Свистухою Д.
Дата запису - березень 2014р.

2 Матеріали бесід з Твердовською В.І. 1929 р. народження. Записано Твердовським І.
Дата запису - вересень 2013р.

3 Матеріали бесід з Івановою Н.І. 1930р. народження. Записано Передрій Л.

Дата запису-квітень 2014р.

4 Матеріали бесід з Агафоновою В. Є. 1950р.н.Записано Агафоновою В.

Дата запису-травень 2014р.

5 Матеріали бесід з Фокіною Г.І. 1939р.н. Записано Свистухою Д. і Передрій Л.

Дата запису –квітень 2014р.

6 Матеріали бесід з Бородиною З.Ф. 1950р.н. Записано Лагуном В.

Дата запису-березень 2014р.

7 Матеріали бесід з Лахтіоною Г.І. 1947р.народження.Записано Лахтіоною Д.

Дата запису –вересень 2013р.

8 Консультації голови Покровської сільської ради Агафнова Г.М.

Додаток №1

Бесіда з Фокіною Г.І. 1939р.н...У гостях учні Свистуха Д. і Передрій Л.

Консультації голови Покровської сільради Агафонов Г.М.Робота з господарчими книгами.